SAMOK

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemistilaisuus 26.10.2023

HE 55/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta annetun lain 51 a §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta annetun lain 10 a §:n muuttamisesta

Sosiaalipolitiikan asiantuntija

Ninni Kuparinen

ninni.kuparinen@samok.fi

puh. +358 40 164 7992

SAMOK kannattaa hallituksen esitystä

- Oikea-aikainen ja sujuva hoitoon pääsy on tärkeää, mutta realiteetit on hyvä tunnustaa.
- Ensin on panostettava sote-alan henkilöstön saatavuuteen ja parannettava sosiaali- ja terveysalan houkuttelevuutta sekä pito- ja vetovoimaa.
- YTHS ja hyvinvointialueet voivat silti tavoitella nopeampaa hoitoon pääsyä, laki määrää vain enimmäisajan.
- Sosiaali- ja terveysjärjestelmää on kuormittanut viime vuosina isot muutokset ja koronapandemia eikä toimintaa ole saatu vakiinnutettua. Palvelukysyntä on lisääntynyt huimasti.

SAMOKin huolet esitykseen liittyen 1/3

- Hoitotakuulainsäädännöllä ohjataan nopeampaan hoitoon pääsyyn pääasiassa hoitopolun alkuvaiheessa. On kuitenkin muistettava lainsäädännön vaikutus laajemmin. Palvelutuottajat siirtävät tarvittaessa resursseja sinne, missä lain velvoitteet ovat. YTHS:llä esimerkiksi opiskeluyhteisötyö.

- YTHS:n palveluissa on aiempia vuosia enemmän kysyntää ja se painottuu vahvasti mielenterveyspalveluihin. Palvelutarve mielenterveyspalveluissa on kasvanut pysyvästi noin 30%:lla verrattuna koronapandemiaa edeltävään aikaan.

SAMOKin huolet esitykseen liittyen 2/3

- SAMOK on erittäin huolissaan YTHS:n resursseista toteuttaa palveluitaan ympäri vuoden niin, että hoitotakuu YTHS:n palveluissa toteutuu. 2022 aikana kuukausittaisten hoidontarpeen arviointien määrä yleisterveyden palvelulinjoilla vaihteli 9 144 ja 18 823 tehdyn hoidontarpeen arvion välillä. Vaihtelu on siis erittäin suurta ja tyypillistä tässä mittakaavassa vain YTHS:n palveluissa.

- SAMOKin näkemyksen mukaan YTHS:n perusrahoituksessa ei ole riittävästi huomioitu aiempaa 1.9.2023 tapahtunutta hoitotakuun tiukentumista. Perusrahoituksessa on vajetta samanaikaisesti myös inflaation ja nousseiden henkilöstökulujen vuoksi. SAMOK pelkää, että liian niukat resurssit lisäävät entisestään opiskelijoiden pompottelua julkisen terveydenhuollon ja YTHS:n välillä.

SAMOKin huolet esitykseen liittyen 3/3

- YTHS:n resurssit eivät ole riittävät nykyiseen hoitotakuuseen suhteutettuna ja on odotettavaa, että palveluiden kysyntä pysyy samalla tasolla tai jopa kasvaa. Perusrahoituksen parantaminen mahdollistaa YTHS:n palveluiden suunnittelun ja kehittämisen erillisrahoituksia systemaattisemmin ja paremmin.

- Nykyiset henkilöstöresurssit eivät siis riitä ja pahimmassa tapauksessa henkilöstöä joudutaan siirtämään hoitotakuun tarkastelun alla oleviin palveluihin. Tämä ei SAMOKin näkemyksen mukaan ole millään tavalla kestävä tapa toimia tai kannatella terveydenhuollon järjestelmää. Resursseja tulee olla riittävästi kaikissa toiminnoissa, jotta kokonaisuus palvelee opiskelijoita ja myös yhteiskuntaa parhaalla mahdollisella tavalla.